וְכֵיצַד מְפַנֵּהוּ, אִם הָיָה הָאוֹצָר גָּדוֹל מְפַנֶּה מִמֶּנּוּ (ה) חָמֵשׁ קֻפּוֹת (שֶׁבְּכָל קֻפָּה שָׁלֹשׁ סְאִים) (הגהות מרדכי (סוף״ש תמנ) ור״ן פרק מפנין (ג. ד״ה תנטלה)), לֹא הָיָה בּוֹ אֶלָּא חָמֵשׁ קֻפּוֹת, מְפַנֶּה מֵהֶם אַרְבַּע קֻפּוֹת אֲבָל כֻּלּוֹ לֹא יְפַנֶּה (ו) * שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁוֹת גֻּמּוֹת. הַגָּהּ: (ז) * וְכָל שְׁבוּת שֶׁהִתִּירוּ מִשּׁוּם צָרְכָּךְ מְצָוָה מֵאַחַר גַּם כֵּן (ח) לְצָרְכָּךְ אוֹרְחִים. וְלֹא מִקְּרֵי אוֹרְחִים, אֶלָּא שֶׁנִּתְאָרְחוּ אֶצְלוֹ בְּבֵיתוֹ אוֹ שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים שֶׁנִּתְאָרְחוּ אֵצֶל אֲחֵרִים (תרומת הדשן סימן ע״ב), (ט) אֲבָל (נ) כְּשֶׁזִּמֵּן חֲבֵרוֹ לִסְעֹד אֶצְלוֹ, לֹא מִקְּרֵי אוֹרְחִים וְאֵינוֹ סְעוּדַת מִצְוָה רַק סְעוּדַת רְשׁוּת (בית יוסף (ד״ה כתוב)): ב [ג]כְּשֶׁמְּפַנֶּהָ אֵלּוּ אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ קֻפּוֹת, לֹא יְחַלְּקֵם בְּקֻפּוֹת קְטַנּוֹת לְהוֹלִיכָם בְּהַרְבֵּה פְּעָמִים כְּדֵי לְהָקֵל הַמַּשָּׂאוֹי, מִפְּנֵי שֶׁמַּרְבֶּה בְּהִלּוּךְ וְאוֹשֶׁא מִלְּתָא טְפֵי: ג [ד]אֵלּוּ אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ קֻפּוֹת שֶׁמְּפַנֶּה הֵינוּ לְאוֹרַח אֶחָד, וְאִם בָּאוּ לוֹ הַרְבֵּה מְפַנֶּה כַּשִּׁעוּר הַזֶּה לְכָל אוֹרַח וְאוֹרַח, [ה]וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְפַנֶּה אֶחָד לְכֻלָּם דְּאִיכָּא טִרְחָא יְתֵרָה, אֶלָּא כָּל אֶחָד יְפַנֶּה לְעַצְמוֹ [ו]אוֹ אַחֵר יְפַנֶּה בַּעֲדוֹ. הַגָּהּ: חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן (ג) שֶׁהוּבְאוּ עַל עֲגָלָה אָסוּר לְהוֹרִידָן בְּשַׁבָּת אִם לֹא (ד) (יא) לְכָבוֹד אוֹרְחִים אוֹ לְצָרְכָּךְ מְצָוָה, דְּהַיְנוּ כְּמְפַנֶּה הָאוֹצָר:

ג שָׁם קכ״ז בַּעֲיָא וְלֹא אֵיפְשְׁטָא וּפְסְקוּ הַפּוֹסְקִים לְחֻמְרָא. ד שָׁם בַּעֲיָא דְּאֵיפְשְׁטָא. ה שָׁם בַּעֲיָא וְלֹא אֵיפְשְׁטָא. ו בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואלו).

שלד דִּינֵי דְּלֵקָה בְּשַׁבָּת. ובו כ״ז סְעִיפִים:

א [א]נְפָלָה דְּלֵקָה בְּשַׁבָּת, אִם הוּא בַּלַּיְלָה קוֹדֶם סְעוּדָה (א) יָכוֹל לְהַצִּיל * כְּדֵי מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, הָרָאוּי לְאָדָם, לְאָדָם, * וְהָרָאוּי לִבְהֵמָה, לִבְהֵמָה. (ב) * וּבְשַׁחֲרִית, מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. וּבְמִנְחָה, מְזוֹן

א שַׁבָּת קי״ז (ע״ב) מִשְׁנָה.

בַּאֵר הֵיטֵב

מִפְּנֵי אֲפִלּוּ מִגֹּג לְגַג וּבְחַלּוֹנוֹת וּבְסָלְמוֹת. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתוב): (ג) כְּשֶׁזִּמֵּן. וְכָתַב ט״ז (סק״ב) פָּשׁוּט שֶׁאֵין בְּכְלָל זֶה הַמְזַמֵּן חֲבֵרוֹ לָבוֹא אֲצָלוֹ לִכְבוֹד אוֹרְחַ הַבָּא אֲצָלוֹ, שֶׁגַּם חֲבֵרוֹ בִּכְלַל אוֹרְחַ לְעִנְיָן זֶה, עַיֵּן שָׁם. וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) כָּתַב דְּכְשֶׁפּוֹעֵד עִם אוֹרְחִים הָוֵי סְעֻדַת הָרְשׁוּת רַק שֶׁבַּעַל הַבַּיִת הַמְזַמְּנָם עוֹשֶׂה מִצְוָה, עַיֵּן שָׁם: ג (ג) שֶׁהוּבְאוּ. אֲפִלּוּ מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם צָרִיךְ לְשַׁבָּת מֵמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת נַמִּי אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ אֶלָּא יִמְשֹׁךְ שָׁם מִמֶּנּוּ, וְאִם אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר שְׁרֵי לְפָרְקוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וְעַיֵּן סִימָן של״ה סָעִיף ג׳: (ד) לְכָבוֹד אוֹרְחִים. וְאִם הוּא חֲתַן מְחַמֶּשָׁה עָשָׂר אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף א׳. דַּרְכֵי משֶׁה (אות ב). חֲמִשָּׁה עָשָׂר סָאִין הוּא אַמָּה עַל אַמָּה בְּרוּם אַמָּה וְשָׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַמְקֻבָּל:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בּוֹ טָרַח יוֹתֵר, כְּגוֹן לְהַגְבִּיהָם וּלְשַׁלְשְׁלָם בַּחֲלוֹנוֹת שֶׁבַּכֹּתֶל אוֹ לְהוֹרִידָם בְּסֻלָּמוֹת אוֹ לְטַלְטְלָם מִגַּג לְגַג: (ה) חָמֵשׁ קֻפּוֹת. וְלֹא יוֹתֵר מִשּׁוּם טִרְחָא וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן א׳: (ו) שֶׁמָּא יָבֹא וְכוּ׳. הַיְינוּ שֶׁמָּא יִרְאֶה גֻּמּוֹת בְּקַרְקָעִית הָאוֹצָר וְיָבוֹא לְהַשְׁוֹתָם, וַאֲפִלּוּ אֵין שָׁם אֶלָּא שָׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע קֻפּוֹת אָסוּר (אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב)): (ז) וְכָל שְׁבוּת וְכוּ׳. עַיֵּן סִימָן ש״ח סָעִיף ה׳: (ח) לְצָרְכָּךְ אוֹרְחִים. שֶׁבַּעַל הַבַּיִת הַמְזַמְּנָם עוֹשֶׂה מִצְוָה וְכֹמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ״ל (קכז.) דְּגְדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מֵהַקְבָּלַת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה: (ט) אֲבָל כְּשֶׁזִּמֵּן וְכוּ׳. וּמִכָּל מָקוֹם (מ) אִם מַזְמִין חֲבֵרוֹ שֶׁיָּבוֹא לִכְבוֹד הָאוֹרְחַ, אַז גַּם הוּא נֶחְשָׁב כְּאוֹרֵחַ לְעִנְיַן דְּשָׁרֵי לַפְּנוֹת בְּשַׁבִּילוֹ. וְאִם הַסְּעוּדָה בְּעַצְמָהּ הֵיא סְעוּדַת מִצְוָה, וַדַּאי פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לַפְּנוֹת לְפִי חֶשְׁבּוֹן כֻּלָּם: ג (י) שֶׁהוּבְאוּ. אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת [דְּאִם לֹא כֵּן בְּלָאו הָכִי אָסוּרִין מִשּׁוּם שֶׁמָּא בָּא מֵחוּץ לַתְּחוּם וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ״ה (ס״ט)] וַדַּעְתּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם בְּפֵרוּשׁ לִשְׁתּוֹת מֵהֶם, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר לְהוֹרִידָן מִשּׁוּם עוּבְדָּא דְּחֹל אוֹ טִרְחָא יְתֵרָא, אֶלָּא יִמְשֹׁךְ שָׁם מִמֶּנּוּ כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד עַל הָעֲגָלָה. וְאִם אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר וְהוּא צָרִיךְ לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ, שְׁרֵי לְפָרְקָן, דְּמִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת הוּא בִּכְלָל דְּבַר מִצְוָה [אַחֲרוֹנִים]: (יא) לְכָבוֹד אוֹרְחִים. וַאֲפִלּוּ הָכִי אִם הוּא יוֹתֵר מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר סָאִין אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף א׳ לְעִנְיָן אוֹצָר. חֲמִשָּׁה עָשָׂר סָאִין הוּא אִם הַחֻבִּית אַמָּה עַל אַמָּה בְּרוּם אַמָּה וְשָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז)]. וְאִם הוּא מָקוֹם פָּסֵידָא אִם מֻתָּר בָּזֶה אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי עַיֵּן בְּסִימָן ש״ז סָעִיף ה׳ וּבְסִימָן של״ד (ס״ב), וְאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי מֵעַצְמוֹ פּוֹרְקָן בְּשַׁבָּת אֵין צָרִיךְ לִמְחוֹת בְּיָדוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ז)]:

א (א) יָכוֹל לְהַצִּיל וְכוּ׳. עַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י״א דְּלְהַצִּיל מִבַּיִת לָחָצֵר שָׁלוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיָכוֹל לְהוֹצִיא כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה: (ב) וּבְשַׁחֲרִית מְזוֹן

בְּאוּר הֲלָכָה

צְרִיכִין לְפָרֵשׁ כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתֹּר תּוֹסֶפְתָּא מְפֹרָשׁת (פי״ז הט״ז) וְהֵבִיאָהּ הָאֲלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן של״ב (סק״ב), דִּבְהֵמָה שֶׁאֹכְלָה כַּרְשִׁינִין מְרִיצִין אוֹתָהּ בָּחָצֵר כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּמוּת, הֲרֵי מְפֹרָשׁ דִּבְדֵאִיכָּא סַכָּנָה לַבְּהֵמָה מֻתָּר לְהַרִיצָהּ וְלֹא גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יָבֹא לִשְׂחֹק סַמָּנִים אַף דְּשָׂם בְּתַדַּאי בְּדִיאִיתָא בְּכַמָּה סְגֻיּוֹת בַּשַּׁ״ס דְּאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ. וְהָנֵּה דִּבְרֵי הַתּוֹסֶפְתָּא שֶׁהֹבְאוּ לְכָאוֹרָה סוֹתְרִים סְגִיַּת הַשַּׁ״ס דִּילָן, דְּמִסּוּגְיָא דִּילָן מִשְׁמַע דְּאַף בְּדָלִיכָּא רַק צַעֲרָא בְּעָלְמָא לְבָהֵמָה מֻתָּר לַעֲשׂוֹת לָהּ שֶׁאֵר רְפוּאוֹת דְּמַיְירֵי דּוֹקְיָא דְּאָדָם כַּנַּ״ל, וְעוֹד מִדְּקָאָמַר וְלִבְהֵמָה מִי גָּזְרִינַן מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דְּלֹא גָּזְרִינַן בִּבְהֵמָה כְּלָל הַאי גְּזֵרָה דְּשָׁחִיקַת סַמָּנִים, וְנִרְאֶה לִי דְּסוּגְיָא דִּילָן מַיְירֵי בְּדָלִיכָּא רַק צַעֲרָא בְּעָלְמָא לִבְהֵמָה וּמִשּׁוּם הָכֵי פָּלִיגִי בָּהּ רַבִּי יאשִׁיָּה וְרַבָּנָן וְיֵשׁ שֶׁהִתְבוֹנְנוּ לְדַעַת הָרִי״ף, אֲבָל בְּדִאִיכָּא טָפֵק שֶׁמָּא תָּמוּת אַף רַבָּנָן מוֹדוּ דְּשָׁרֵי לַעֲשׂוֹת שְׁאָר רְפוּאוֹת, וְלֹא גָּזְרִינַן בִּיהּ גְּזֵרָה דְּשָׁחִיקַת סַמָּנִים, מִשּׁוּם דְּאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ וְאִם לֹא נְשָׁרֵי לֵיהּ שְׁאֵר רְפוּאוֹת יָבֹא לִשְׂחֹק סַמָּנִים וְיֵשׁ שֶׁהִתְבוֹנְנוּ מִתְּחִלָּה לְדַעַת הַתּוֹסֶפְתָּא דְּקָאָמַר דְּמִרִיצִין אוֹתָהּ בָּחָצֵר כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּמוּת אִתְיָא כְּדַעַת רַבֵּנוּ דָּנִן דְּלֹא שָׁרֵיא לַעֲשׂוֹת שׁוּם רְפוּאָה לִבְהֵמָה אֶלָּא בְּדִאִיכָּא סָפֵק שֶׁמָּא תָּמוּת הַבְּהֵמָה [וְהַנָּה כְּעֵין זֶה כָּתַב גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ג וא״א סק״ב) לְתָרֵץ דִּבְרֵי הַשַּׁ״ז (סק״ג), אַךְ הוֹא לֹא הִזְכִּיר שֶׁבְּזֶה מְתֻרָּץ הַתּוֹסֶפְתָּא]. וּכְאֶמֶת מְסוּגְיָא זוֹ רְאָיָה גְּדוֹלָה לְדַעַת הַמַּרְדְּכִי וְכַנַּ״ל. אִמְנָם נִרְאֶה דְּדִין הַמַּרְדְּכִי אֱמֶת מִשַּׁעַם אַחַר וְגַם כָּל הָרִאשׁוֹנִים הַנַּ״ל יוֹדוּ לֵיהּ בְּדִינוֹ, דְּאַף דְּסָבִירָא לְהוּ דִּבְשַׁבָּת לֹא אָמְרִינַן דְּאִי לָא שָׁרֵית לֵיהּ אָתֵי לַעֲבַר בְּמִזִּיד וְכַנַּ״ל, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה יוֹדוּ דְּמֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַקְיז דָּם לִבְהֵמָה בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָא וְדָחֵי אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי דְּהוּא דְּרַבָּנָן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּמִשַּׁעַם זֶה מֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַחְלֹב הַבְּהֵמָה בְּשַׁבָּת וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש״ח סָעִיף כ׳. כָּל עִקַּר הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ הָעֲתַקְתִּי מִכְּתִיבַת יַד בְּנֵי הַמָּנוֹחַ הַגָּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבְמִדּוֹת טוֹבוֹת כְּבוֹד מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אַבְרָהָם זְכוּתוֹ לִבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנִּפְטַר בַּעֲנוּתָנוּתוֹ הָרַבִּים בֶּן כ״ג שָׁנָה כ׳ כִּסְלֵו תרנ״ב לִפְרָט קָטָן]:

א * שֶׁמָּא יָבֹא וְכוּ׳. עַיֵּן בְּשֻׁלְחָנִי גְּבוֹרִים (ב. אות א) דְּמִצַּדַּד דְּבְמֻתָּרָא לֹא חָיְישִׁינַן לָזֶה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דָּזֶה תָּלוּי בִּפְלוּגְתָּא לְקַמָּן בְּסִימָן של״ז סָעִיף ב׳ וּבַהֶגֶ״ה שָׁם:

* וְכָל שְׁבוּת שֶׁהִתִּירוּ וְכוּ׳. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״א) הֲנֵי יוֹדֵעַ דְּלֹא כָּל שְׁבוּת הִתִּירוּ לְצָרְכָּךְ מְצָוָה, דְּהָא שְׁבוּת דְּשְׁבוּת דָּוְקָא יֵשׁ אוֹמְרִים הִתִּירוּ לְמִצְוָה הָא שְׁבוּת לְחוּד וַדַּאי לֹא, אֶלָּא דָּוְקָא כִּי הַאי גַּוְנָא עוֹבְדִין דְּחֹל וְכִדּוֹמֶה וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם ש״ז אות ז׳:

א * כְּדֵי מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. עַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א״א) סָעִיף קָטָן (י׳) [ד׳] דְּמִסְתַּפֵּק דְּאִפְשָׁר דְּיָכוֹל הַבַּעַל הַבַּיִת לְהַצִּיל מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת עֲבוּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּנֵי בֵּיתוֹ, וְכֵן מִשְׁמַע לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי מִתּוֹסָפוֹת (קף:) דְּבוּר הַמַּתְחִיל אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְיוֹם הַכִּפּוּרִים שָׁכָתְבוּ שָׁם דְּאֲפִלּוּ כְּדֵי לְהַאֲכִיל הַתִּינוֹקוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים נַמִּי אָסוּר לְהַצִּיל, וּמִשְׁמַע דְּעַל שַׁבָּת גּוּפָא מֻתָּר. וְכֵן בְּדִין, דְּלֹא גָּרַע מִמַּה שֶׁמֻּתָּר לְהַצִּיל כְּדֵי לְהַאֲכִיל לִבְהֵמָה:

* וְהָרָאוּי לִבְהֵמָה לִבְהֵמָה. מִשּׁוּם דְּאָסוּר לֶאֱכֹל קֹדֶם שֶׁיִּתֵּן מַאֲכָל לִבְהֵמָתוֹ, וּלְכָךְ מַצִּיל גַּם לִבְהֵמָה מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת [תּוֹסָפֹת שַׁבָּת (סק״א)]:

* וּבְשַׁחֲרִית מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. וּפְשׁוּט דְּשָׁרֵי לְהַצִּיל לְחֶם מִשְׁנָה לְכָל סְעוּדָה [תּוֹסָפֹת שַׁבָּת (סק״ב)]. עוֹד כָּתַב שָׁם דְּמִשְׁקִים יָכוֹל לְהַצִּיל לְצָרְכָּךְ כָּל הַיּוֹם, דְּכָל הַיּוֹם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) ט״ז (סק״ב) וְתוֹסָפֹת שַׁבָּת (סק״ה), וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) מוֹדֶה לָזֶה וְלֹא אֵירְיֵי אֶלָּא בְּאַחַר שֶׁסּוֹעֵד שֶׁאֵינוֹ לְכָבוֹד אוֹרְחִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

סְעוּדָה אַחַת. [ב]וְדוְקָא בְּנֵי הַבַּיִת (ג) שֶׁהַדְּלָקָה בּוֹ לֹא יַצִּילוּ יוֹתֵר מִשּׁוּם דְּאִיכָּא (ה) לְמֵיחַשׁ שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁטְּרוּדִים בְּהַצָּלָה יִשְׁכְּחוּ הַשַּׁבָּת וְיכַבּוּ, אֲבָל בָּתִּים (ד) הַקְּרוֹבִים וְיִרְאִים שֶׁתַּגִּיעַ לָהֶם הַדְּלָקָה, יְכוֹלִים לְהַצִּיל כָּל מַה שֶּׁיִּרְצוּ: **ב** (ה) * [ג]וְיֵשׁ מַתִּירִים (ו) לְטַלְטֵל מָעוֹת וּדְבָרִים הַמְּקֻצִּים כְּדֵי לְהַצִּילָם מִפְּנֵי הַדְּלָקָה אוֹ מֵאֲנָסִים הַבָּאִים לְגָזְלָם, (ז) * דְּבְמָקוֹם פְּסִידָא אֵין לָחֹשׁ לְאִסּוּר מֻקְצֶה. (ג) [ד]וְיֵשׁ אוֹסְרִים. וַאֲפִלּוּ לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְטַלְטֵל סְחוֹרָה הַנִּפְסֶדֶת מֵחֲמַת גְּשָׁמִים (ח) [ה]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר. (ט) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש"ז סָעִיף י"ט): **ג** (י) [ו]הַצִּיל (ד) פַּת נָקְיָה, לֹא יַצִּיל (יא) פַּת הַדְּרָאָה (פְּרוּשׁ פַּת שֶׁנִּטַּל

א. בַּ"ח (ס"ג): (ג) **וְיֵשׁ אוֹסְרִים.** וְהַבַּ"ח (שם) הִכְרִיעַ כְּהַמַּתִּירִין, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה

ב תוֹסְפוֹת (קטו. ד"ה כל) וְרא"ש (פס"ז סי' ג) וְהָרַ"ן (מכ: ד"ה והא) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.
ג תוֹסְפוֹת (הוא"ד ברשב"א קנג. ד"ה וכתבו) וְטוּר בְּשֵׁם בַּעַל הַתְּרוּמָה (סי' רכו) וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן (סו. ד"ה וכתבו). ד טוּר לְדַעְתּוֹ וְכֵן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ר' (הכ"ב) בְּשֵׁם רַמְב"ן (קנג. ד"ה הא דאמרי') וְרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה ואלא מיהו). ה בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וכתב בעל התרומה) מִמַּשְׁמָעוּת דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א (בתשובה ח"ד סי' רעו). ו שָׁם (קי:) בְּרִיתָא.

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ס) **לְמֵיחַשׁ.** כָּאן אִסְרִינַן הַהֶתֵּר מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּבוּי וּלְעֵיל סִימָן שי"א (ס"א) אָנוּ מַתִּירִין אִסּוּר גַּבֵּי טַלְטוּל הַמֵּת מִשּׁוּם דְּאִי לֹא שָׁרֵית לֵיהּ אִסּוּר טַלְטוּל יָבֹא לְכְבוֹת כֵּיוָן שֶׁבְּהוּל עַל מֵתוֹ, כָּבֵר כְּתָבְוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק כִּירָה דף מ"ד (ע"א ד"ה מתוך) עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן ט"ז (סק"א): **ב** (ג) **לְטַלְטֵל.** דְּוְקָא בְּבֵית אַחֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף א'. בַּ"ח (ס"ג): (ד) **פַּת.** נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ הַצִּיל הוּא פַּת הָרְבֵּה רַשָּׁאִים בְּנֵי בֵּיתוֹ לְהַצִּיל שָׁם: **ג** (ד) **פַּת.** נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ הַצִּיל הוּא פַּת הָרְבֵּה רַשָּׁאִים בְּנֵי בֵּיתוֹ לְהַצִּיל כָּל אֶחָד מִזּוֹן שָׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת, דְּלָכָל חַד הִתִּירוּ לְהַצִּיל שָׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת, עַיֵּן סָעִיף ט'

בְּאוּר הֲלָכָה

רְאוּי לְשַׁתְּפָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שכ"ג סָעִיף ו', אַף יֵין אֵינוֹ שָׁרִי רַק לְצָרְכָּן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת עַיֵּן שָׁם:

ב * **וְיֵשׁ מַתִּירִים וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ה), **וּבְאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"א) **מַה שֶּׁהֵבִיא בְּשֵׁם הָאִסּוּר וְהַהֶתֵּר** (כלל נט דין מא) **מִשְׁמַע דְּאַף בְּבֵית שָׁבוּ הַדְּלָקָה שָׁרֵי גַּם כֵּן לְהַצִּיל כָּל דָּבָר אֲפִלּוּ מָעוֹת,** וְעַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לְהוּ כִּסְבָרַת מַהֲרַ"י אַבּוּהַב (הו"ד בב"י ד"ה ומ"ש עוד רבינו וגם) **וְהֲעִתִּיקוּ בְּט"ז** (סק"ב) **דִּבְדָבָר שֶׁחָשׁוּב אֵצֶל הָאָדָם מְאד כְּגוֹן מָעוֹת יֵשׁ לֶחֱשׁ לְהֶפֶךְ דְּאִי לֹא נַתִּיר לוֹ לְהַצִּילָם יָבֹא לְכְבוֹת הַדְּלָקָה. אֲבָל בְּנִשְׁמֹרֶת אָדָם** (ח"ב כלל מה-מו סק"א) **הָאֲרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה וְהֶרְאָה דְּגַם בְּעֵל הַתְּרוּמָה** (סי' רכו) **גּוֹפָא שֶׁהוּא מִקֹּל, אֵין מִקֹּל בְּלָל בְּבֵית שָׁבוּ הַדְּלָקָה,** וְגַם בְּפֹרֶשׁ מְגַדִּים (א"א סק"ג) סִיֵּם עַל דִּבְרֵי הָאִסּוּר וְהֶתֵּר בְּצָרְךְ עִיּוּן, [א]**וּמִכָּל מָקוֹם לֹא נוֹכַל**

לְמַחוֹת בְּיַד הַמַּקִּלִּין אֲחֵרִי שֶׁגַּם הַשּׁ"ז מְצַדֵּד כֵּן אַף שֶׁאֵין מִקּוֹר לָזֶה:

* **דְּבְמָקוֹם וְכוּ' לְאִסּוּר מֻקְצֶה. מִדִּבְרֵי מַהֲרַ"ש שֶׁהֵבִאתִי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ו) **מִשְׁמַע לְכְאוֹרָה דְּאַף לְאִסּוּר בָּרְמִלִית אֵין לָחֹשׁ אָז, אֲבָל מִדִּבְרֵי סֵפֶר הַתְּרוּמָה** (סי' רכו) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתב בעה"ת דאפילו) **וְכֵן מִמַּה שֶׁהוּבָא בְּרַ"ן** פֶּרֶק מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ (סו. ד"ה וכתבו) **מוּכָח בְּהָדְיָא דְּלֹא שָׁרֵינַן זֶה כִּי אִם לְחָצֵר הַמְעֹרָבֶת, וְכֵן מִדִּבְרֵי הַשּׁ"ז וּמִגֵּן אַבְרָהָם** לְעֵיל בְּסִימָן ש"א סָעִיף ל"ג (ט"ז ס"ק כג. מג"א ס"ק אמו) **מִשְׁמַע דְּלֹא שָׁרֵינַן לְהוֹצִיא חוּץ לְעָרוּב כִּי אִם כְּשֶׁנּוֹשְׂאוֹ שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ הוֹצָאָה:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ'. הַבַּ"ח (ס"א) כָּתַב דְּאִם הוּא לְאַחַר חֲצוֹת אֲפִלּוּ אִם עֲדַיִן לֹא אָכַל, אֵין מַצִּיל כִּי אִם מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת, וּבִכְפָרִי מְגָדִים (משז"ז סק"א) מְפַקְפֵּק בָּזֶה: (ג) **שֶׁהַדְּלָקָה בּוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְעַל כֵּן יַדַּאי בָּהוּל וְאִי שָׁרִית לֵיהּ אָתֵי לְכַבּוּיֵי. וְהִנֵּה כָּאן אָסְרִינַן לְהַצִּיל כְּדֵי שֶׁלֹּא יְכַבֶּה וְגַבֵּי מֵת מַתִּירִין לְהַצִּילוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יְכַבֶּה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רֵישׁ סִימָן שי"א, כְּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת (מד. ד"ה מתוך) דְּבְמֵת אָדָם בָּהוּל עָלָיו טִפֵּי וּלְכָךְ הֲצָרְכוּ לְהַתִּיר כְּדֵי שֶׁלֹּא יְכַבֶּה בְּמֵזִיד, אֲבָל כָּאן דְּאֵין אָדָם בָּהוּל כָּל כָּךְ וַאֲפִלּוּ אִם לֹא נַתִּיר לוֹ לֹא יָבֹא לְכְבוֹת בְּמֵזִיד וְאִם נַתִּיר לוֹ חִישִׁינַן שָׁמָא מִתּוֹךְ טִרְדָּתוֹ יִשְׁכַּח וִיכַבֶּה אֶת הַדְּלָקָה: (ד) **הַקְּרוֹבִים.** שֶׁאֵינָם בְּהוּלִים כָּל כָּךְ. [וְעַיֵּן בְּסֵפֶר נֵזֶר יִשְׂרָאֵל (סי' יב ס"ק כח) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג המכבה והמבעיר ס"ג אות ט) שֶׁכָּתַב דִּלְפִי מַה שֶּׁמְּבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף כ"ו בְּהַגָּ"ה דְּבִזְמַן הַזֶּה שֶׁאָנוּ שְׁרוּיִין בֵּין הָאֻמּוֹת יְהוּדִים וְיֵשׁ חֲשַׁשׁ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת דְּמַהְתָּר לְכַבּוֹת, מִמֵּילָא מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאוֹתוֹ בַּיִת שֶׁהַדְּלָקָה שָׁם לְהַצִּיל אָכְלִין כְּמַה שֶׁיִּרְצוּ, וְהוּא הַדִּין דְּבָרִים הַמְּקֻצִּים, וְכֵן מוֹ שֶׁהַדִּין בְּבֵית הַשְּׁכֵנִים, כֵּיוָן דְּאֵין אָדָם בָּהוּל לָגוּר שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁיְּהֵא בָּהוּל יָבֹא לְכְבוֹת. וְאֵין זֶה מֻכְרָח, (ו) דְּאֶפְשָׁר שֶׁמִּתּוֹךְ בְּהִילוּתוֹ יָבֹא לִידֵי שִׁאר מְלָאכוֹת לְהוֹצִיאָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְכַדּוֹמֶה, וּכְעִנְיָן שֶׁאָמְרוּ שָׁם בַּגְּמָרָא קי"ז עַמּוּד ב' גַּבֵּי נִשְׂבְּרָה לוֹ חָבִית בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ, עַיֵּן שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְמַחוֹת בְּיַד הַמַּקִּלִּין, דִּלְדַעַת הַשּׁ"ז (הַמּוּבָא) בְּסָעִיף קָטָן ב' מִשְׁמַע גַּם כֵּן דִּבְהַצָּלַת מָעוֹת מִתָּר לְדַעַת בַּעַל (הַתְּרוּמוֹת) [הַתְּרוּמָה] (סי' רכו) אִם אֵין עוֹבֵר עַל יְדֵי זֶה אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֵן בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר (כלל נט דין מא), אַף דִּבְנִשְׁמֹרֶת אָדָם (ח"ב כלל מה-מו סק"א) מְפַקְפֵּק מְאד עַל דְּבָרָיו עַיֵּן שָׁם]. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם ס"ז) וְאָפְשָׁר דִּלְפִי זֶה, (ז) גַּם אֲחֵרִים חוּץ מִבַּעַל הַבַּיִת שֶׁהַדְּלָקָה בּוֹ בְּהוּלִים, אֲבָל אֲנָשִׁים אֲחֵרִים שֶׁאֵינָם בְּהוּלִים כָּל כָּךְ מֻתָּר לָהֶם לְהַצִּיל בְּשִׁבְילוֹ וַאֲפִלּוּ מָעוֹת דְּאֵין בּוֹ אֶלָּא אִסּוּר מֻקְצֶה [וְהַיְינוּ כְּדַעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין שֶׁהוּבָא בְּסִמָּן], אֲבָל אִסּוּר לְטַלְטֵל בִּשְׁבִילוֹ לְכַרְמְלִית, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ב** (ה) **וְיֵשׁ מַתִּירִים.** הַיְינוּ דְּוְקָא (ג) בְּבֵית אַחֵר שֶׁאֵינָם בְּהוּלִים וְלֹא בְּבֵית הַדְּלָקָה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א': (ו) **לְטַלְטֵל וְכוּ'.** טַעֲמָם, דִּלְמִדּוּ מַהָא דְּהַתִּירוּ (קנג:) לְמִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ בְּדֶרֶךְ לְהוֹלִיךְ כִּיסּוֹ פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אִסּוּר חֲמוּר מִמֶּנּוּ וְיוֹלִיךְ אוֹתָם לְהָדְיָא, הוּא הַדִּין נָמֵי בְּכָאן הִתִּירוּ אִסּוּר טִלְטוּל מֻקְצֶה כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְכְבוֹת הַדְּלָקָה, וְגַם גַּבֵּי אֲנָסִים הִתִּירוּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְהוֹצִיא אוֹתָם לִרְשׁוּת הָרַבִּים לְהָדְיָא. וְטַעַם הָאוֹסְרִים, דִּסְבִירָא לְהוּ כְּמוֹ שֶׁהֶחְשִׁיךְ בְּדֶרֶךְ הוּא שֶׁהִתִּירוּ לוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אִסּוּרָא רַבָּה, אֲבָל בַּאֲנָסִים לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְמִידִי, דְּלְהוֹצָאָה לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁוַּדַּאי לֹא יוֹצִיאֻנָּה בִּפְנֵי הָאֲנָסִים שֶׁמְּתִירָא לְהַרְאוֹת לָהֶם, וְגַם גַּבֵּי דְּלָקָה לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְשֶׁמָּא יְכַבֶּה כֵּיוָן שֶׁהַדְּלָקָה עֲדַיִן בְּבֵית אֲחֵרִים, וְאֵינוֹ בָּהוּל עֲלֵיהֶם טוֹבָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף א'. וְעַיֵּן בְּבַ"ח (ס"ג) שֶׁהִכְרִיעַ כְּהַמַּתִּירִין, וְכֵן מַשְׁמַע אִסּוּר וְהֶתֵּר (שם) הָכְרֵעַ כְּהַמַּתִּירִין, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאַף לְהַמַּתִּירִין אַחַר הָרְבֵּה שָׁנִים בְּהוּלִים וְלֹא בְּבֵית הַדְּלָקָה אֲסוּרִים, כֵּיוָן דְּאֵין אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ עַל מָמוֹנוֹ, אִי לֹא נַתִּיר לוֹ יַחֲשֹׁב בְּעַצְמוֹ בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֲנִי עוֹשֶׂה אִסּוּר וְאָתֵי לְהַטְמִינָם בַּקַּרְקַע עַל יְדֵי חֲפִירָה וְיַעֲשֶׂה אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא. וְאִיתָא בְּסֵפֶר מַהֲרַ"ל (מנהגים) בְּשֵׁם מַהֲרַ"ש (מנהגי מהרי"ש סי' נט) וְהֵבִיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) דִּבְשָׁעַת הַדַּעַם שֶׁמְּתִירִין שֶׁהָאֲנָסִים יְכַבּוּ פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אִסּוּר חֲמוּר מִמֶּנּוּ וְיוֹלִיךְ אוֹתָם לְרְשׁוּת הָרַבִּים, וְעַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש"א סָעִיף ל"ג (שם ס"ק מו) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (שם ס"ק כג) וּפְרִי מְגָדִים שָׁם דְּאֵין אֲנָסִים הִתִּירוּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְהוֹצִיא אוֹתָם הוֹצָאָה, וְהַיְינוּ בֵּין בִּגְדוֹ וּכְהַאי גַּוְנָא: (ז) **דְּבְמָקוֹם פְּסִידָא וְכוּ'.** וְכָל זֶה דְּוְקָא מִפְּנֵי הַדְּלָקָה אוֹ הַלִּסְטִים שֶׁבָּהוּל הַרְבֵּה, אֲבָל אִם יָרְדוּ גְּשָׁמִים עַל הַסְּחוֹרָה הַמֻּקְצֶה דְּאוֹרַיְיתָא אֲבָל אִם יָרְדוּ גְּשָׁמִים עַל הַסְּחוֹרָה לֹא שָׁרֵית לֵיהּ אִסּוּר טַלְטוּל יָבֹא לְטַלְטֵל עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל וְכֵן מִשְׁמַע סִימָן ש"ח סָעִיף ל"ז. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג) עַיֵּן שָׁם: **ג** (ד) **פַּת.** נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ הַצִּיל הוּא פַּת הָרְבֵּה רַשָּׁאִים בְּנֵי בֵּיתוֹ לְהַצִּיל כָּל אֶחָד מִזּוֹן שָׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת, דְּלָכָל חַד הִתִּירוּ לְהַצִּיל שָׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת, עַיֵּן סָעִיף ט'

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) דְּכֵן אָנוּ מַכְרִיחִין לוֹמַר לְדַעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה (סוס"י רמה) הַמּוּבָא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סָעִיף י"א דְּמָה שֶׁנָּקַט הַגְּמָרָא (קי:) דְּיִלְמָא אָתֵי לְכַבּוּיֵי, הוּא לְאוֹ דְּוְקָא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ"ח שָׁם (ס"ז) עַיֵּן שָׁם: (ג) **וּמַה דְּאִיתָא לְקַמָּן בְּסָעִיף ט' דְּאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ (לְכָל) [לָכֶם] כָּל אֶחָד מִזּוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת** דְּוְקָא, **וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם** שָׁם הַיְינוּ **מִשּׁוּם דִּבְעֵת הַצָּלָה הֵם מְצוּיִלִין כָּל אֶחָד לְעַצְמָן וּלְכָךְ שִׁיֵּךְ גַּם בָּהֶם הַשַּׁעַם שֶׁהוּא בָּהוּל לְהַצִּיל, מֹה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמְּצוּיִלִין בְּשִׁבְיל בַּעַל הַבַּיִת** וְזֶהוּ שֶׁדְּקַדֵּק הַחַיֵּי אָדָם וְכָתַב לְהַצִּיל בְּשִׁבְילוֹ: **ב** (ג) בַּ"ח (ס"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א), וְכֵן הוֹכִיחַ בִּנְשְׁמֹרֶת אָדָם (ח"ב כלל מה-מו סק"א) מִתּוֹךְ סֵפֶר הַתְּרוּמָה (סי' רכו) גּוֹפָא וְכֵן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב: אבל בבית שהדליקה בו אפילו מזונות אסור להציל יותר מג' סעודות וכל שכן מעות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah